Sprawozdanie z działalności sieci bibliotek publicznych

podregionu toruńsko-włocławskiego

województwa kujawsko-pomorskiego 2023

1. STAN I STRUKTURA BIBLIOTEK PUBLICZNYCH

Podregion toruńsko-włocławski województwa kujawsko-pomorskiego swoim zasięgiem obejmuje 11 powiatów i 90 gmin. Na tym terenie w roku 2023 funkcjonowało 90 bibliotek – samodzielnych instytucji kultury, a w ich strukturze 120 filii bibliotecznych, w tym:

- 112 ogólnych,
- 3 filie biblioteczne dla dzieci (biblioteki w Wąbrzeźnie, Chełmży, we Włocławku),
- 5 filii zlokalizowanych na terenie szpitali (w tym 1 zawieszona: filia szpitalna w Radziejowie).

Wszystkie gminy realizują ustawowy obowiązek utrzymywania co najmniej jednej biblioteki publicznej, za wyjątkiem gminy Toruń, która na mocy porozumienia zawartego z Samorządem Województwa Kujawsko-Pomorskiego prowadzenie biblioteki publicznej powierzyła Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej – Książnicy Kopernikańskiej w Toruniu (WBK-KK).

Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej – Książnicy Kopernikańskiej w Toruniu podlegają merytorycznie samorządowe biblioteki publiczne zlokalizowane na terenie 89 gmin podregionu toruńsko-włocławskiego – w roku 2023 łącznie 198 placówek:

- 89 bibliotek głównych (83 samodzielne instytucje kultury, 6 bibliotek wchodzących w skład instytucji kultury powstałej w wyniku połączenia),
- 109 filii bibliotecznych.

W 2023 r. w podregionie toruńsko-włocławskim nie powstała żadna nowa filia biblioteczna, 4 filie zostały zlikwidowane:

- Filie w Ośnie i Otłoczynie Gminnej Biblioteki Publicznej w Służewie,
- Filia nr 5 i Filia nr 13 (szpitalna) Książnicy Kopernikańskiej.

Książnica Kopernikańska wyraziła opinię pozytywną dot. likwidacji filii biblioteki w Służewie m.in. ze względu na złą sytuację lokalową oraz niski poziom czytelnictwa. Likwidacja odbyła się bez zmian w strukturze etatów – placówki obsługiwała dyrektor GBP. Likwidacje dwóch filii Książnicy łączą się

z przebudową szpitala i brakiem miejsca na filię (Filia 13) oraz z powstaniem mediateki Młyn Kultury, która oferuje zdecydowanie bardziej komfortowe warunki i szerszy dostęp do kultury (powstała na bazie m.in. zlikwidowanej Filii 5).

W podregionie widoczny jest trend centralizacji bibliotek gminnych polegający na powolnej, ale systematycznej likwidacji filii, szczególnie tych z gorszymi warunkami lokalowymi. Podsumowując, w ciągu ostatnich 11 lat zlikwidowano 26 filii (w roku 2012 funkcjonowało 135 filii w podregionie, w roku 2023 – 109 filii). W tym czasie powstała tylko jedna nowa filia, w roku 2024 otworzona zostanie następna, ale planuje się likwidacje kolejnych filii.

Spośród 198 placówek w podregionie (bibliotek i filii bibliotecznych) 1 placówka (Filia w Trąbinie Gminnej Biblioteki Publicznej w Brzuzem z s. w Ostrowitem) jest biblioteką publiczno-szkolną (formalnie połączoną); przy 1 placówce działa Centrum Komunikacji Społecznej – jest to Filia w Zgłowiączce Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej w Lubrańcu.

W podregionie toruńsko-włocławskim działa 6 bibliotek połączonych z ośrodkami kultury (bez zmian od 2017 r.) pod nazwą:

- Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Kowalewie Pomorskim,
- Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Zbicznie,
- Choceńskie Centrum Kultury – Biblioteka,
- Ośrodek Kultury i Biblioteka Gminy Wielgie,
- Biblioteka i Ośrodek Kultury w Piotrkowie Kujawskim,
- Biblioteka – Centrum Kultury w Łubiance

oraz 2 biblioteki prowadzące poszerzoną działalność – biblioteczną i kulturalną:

- Wiejskie Centrum Kultury i Biblioteka Publiczna w Bytoniu,
- Gminny Ośrodek Kulturalno-Biblioteczny w Skibinie.

Ponadto w strukturze Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Chełmży znajduje się Chełmżyński Ośrodek Kultury. W 2023 r. do WBP-KK nie wpłynęło żadne pismo z prośbą o opinię w sprawie połączenia biblioteki publicznej z inną instytucją.

W 2023 r. tylko 15 bibliotek głównych było zlokalizowanych w szkołach, w tym 3 mieściły się w jednym pomieszczeniu z biblioteką szkolną. Ponadto w szkołach mieściło się 33% filii bibliotecznych. W 2023 r. 6 bibliotek zmieniło lokale.

Filia biblioteczna w Lubiczu Górnym została przeniesiona do nowego lokalu, jasnego, przestronnego, w lepszej lokalizacji, bez barier architektonicznych, z parkingiem. Zmiana spowodowała znaczący wzrost czytelnictwa i zainteresowania ofertą biblioteki. Lokal w bibliotece głównej w Ciechocinie został pomalowany, wymieniono drzwi, są lepsze warunki, gdyż teraz biblioteka mieści się na parterze, ma wejście od ulicy. Lokal Filii Bibliotecznej w Mileszewach jest nowy – nastąpiła poprawa warunków pracy. W nowym pomieszczeniu Gminnej Biblioteki Publicznej w Ostrowitem został wykonany remont. Warunki lokalowe poprawiły się w bibliotece głównej i w filii.

W 12 bibliotekach wykonano modernizacje lokali, najważniejsze z nich:

Miejska Biblioteka Publiczna w Chełmnie. Remont pomieszczeń sanitarnych dla czytelników (malowanie, wymiana płytek ściennych i podłogowych, uszkodzonej rury doprowadzającej zimną

wodę), zewnętrznie wymiana blacharki w części górnej (rynny, pasy podrynnowe), uzupełnienie gzymsów i malowanie górnej części. Zwiększenie wolnej przestrzeni w czytelni po melioracji księgozbioru.

Gminna Biblioteka Publiczna w Dobrzyniu nad Wisłą. Likwidacja stopni przy drzwiach wejściowych, ocieplenie podłogi, zmiana oświetlenia, malowanie ścian.

Gminna Biblioteka Publiczna w Świedziebni. Lokal biblioteki głównej (usytuowany na wysokim pierwszym piętrze) udostępniono dla osób z problemami ruchowymi. Zlikwidowano barierę architektoniczną – na klatce schodowej została zamontowana winda (pod same drzwi biblioteki). Zmodernizowano system ogrzewania (pompa ciepła, fotowoltaika).

Biblioteka Miejska w Grudziądzu. Gmach główny biblioteki: powstała sala warsztatowo-konferencyjna wyposażona w kompleksowy system audiowizualny, zmodernizowano Dział Administracyjno-Gospodarczym, szatnię oraz 3 łazienki z toaletami, zaadaptowano pomieszczenie gospodarcze na Dział Informatyczny, zakupiono książkomat, podest sceniczny oraz meble i wyposażenie biblioteki, zagospodarowano teren zielony ogrodu frontowego, rozbudowano garaż, wymieniono i przygotowano nawierzchnię dla windy i garażu, dobudowano windę zewnętrzną do budynku.

Gminna Biblioteka Publiczna w Radomicach. Filia w Jastrzębiu była w trakcie modernizacji w związku z pozyskanym dofinansowaniem z programu Infrastruktura Bibliotek. Nastąpiła znaczna poprawa warunków pracy.

Gminna Biblioteka Publiczna w Nieszawie. Na budynku biblioteki założono instalację fotowoltaiczną oraz wymieniono źródło ogrzewania na pompę ciepła. Nastąpiła poprawa warunków pracy, ponieważ znacząco wzrosła temperatura w pomieszczeniu biblioteki (wcześniej było zimno – biblioteka to duże i wysokie pomieszczenie, trudne w ogrzewaniu).

Miejsko-Powiatowa Biblioteka Publiczna w Rypinie. W bibliotece głównej została dokończona wymiana opraw oświetleniowych mająca na celu poprawę efektywności energetycznej oraz ograniczenie kosztów zakupu energii elektrycznej. Nastąpiła częściowa wymiana opraw oświetleniowych w Filii nr 1 mająca na celu poprawę efektywności energetycznej oraz ograniczenie kosztów zakupu energii elektrycznej.

Gminna Biblioteka Publiczna w Rogowie. Pozyskano kolejne pomieszczenie, które pełni rolę miejsca spotkań m.in. DKK, spotkań z pisarzami czy innymi osobami zaproszonymi do biblioteki, miejscem prowadzenia warsztatów itp.

2. STAN ORGANIZACYJNY I DZIAŁALNOŚĆ BIBLIOTEK POWIATOWYCH

W roku 2023 wszystkie starostwa powiatowe w podregionie toruńsko-włocławskim (Aleksandrów Kuj., Brodnica, Chełmno, Golub-Dobrzyń, Lipno, Radziejów, Rypin, Toruń – powiat ziemski, Wąbrzeźno, Włocławek, Grudziądz) na mocy porozumień zawartych z organizatorami bibliotek gminnych powierzyły wybranym placówkom gminnym zadania ponadlokalne na rzecz powiatu. Jako ostatnią powołano w styczniu 2022 r. bibliotekę powiatową w powiecie aleksandrowskim – Miejską Bibliotekę Publiczną im. Marii Danilewicz Zielińskiej w Aleksandrowie Kujawskim.

W 9 powiatach funkcje powiatowe pełnią większe biblioteki miejskie. W przypadku powiatu włocławskiego od lat funkcje pełni niewielka biblioteka gminna w Izbicy Kuj. W powiecie grudziądzkim w roku 2022 nastąpiła zmiana – zadania powiatowe powierzono Gminnej Bibliotece Publicznej im. Wiktora Kulerskiego w Grucie.

Wysokość dofinansowania zadań powiatowych w wymienionych 11 bibliotekach w 2023 r. kształtowała się różnie – od 1,41% do 14,14% całego budżetu biblioteki.

Działalność instrukcyjno-metodyczna bibliotek powiatowych w porównaniu do roku 2022 była prowadzona w podobnych formach:

- pomoc metodyczna (w formie konsultacji na miejscu oraz w terenie),
- szkolenia i narady bibliotekarzy w formie stacjonarnej i/lub on-line,
- działalność promocyjna, m.in. współorganizacja konkursów powiatowych, spotkań autorskich,
- wyjazdy studyjne, spotkania integracyjne,
- sprawozdawczość dot. działalności bibliotek w powiecie.

Do osiągnięć prężnie działającej sieci bibliotek powiatu grudziądzkiego należy organizacja I Forum Bibliotek Powiatu Grudziądzkiego. Podobne forum zorganizowano dla bibliotek powiatu brodnickiego, jego inicjatorką i główną organizatorką była p. dyrektor Gminnej Biblioteki Publicznej w Szczuce.

Priorytetowym zadaniem realizowanym przez biblioteki powiatowe jest fachowe doradztwo z zakresu bibliotekarstwa oraz szkolenia bibliotekarzy bibliotek gminnych. 6 bibliotek organizowało spotkania stacjonarne, 4 z nich również zdalnie. Wszystkie biblioteki udzielały konsultacji telefonicznych i mailowych. 7 bibliotek wizytowało biblioteki w terenie.

10 bibliotek organizowało szkolenia, które były prowadzone przez pracowników bibliotek powiatowych lub osoby zaproszone, a także narady.

Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna im. W. Szlachcikowskiego w Wąbrzeźnie. Odbyły się 2 szkolenia powiązane z naradą merytoryczną. 1) Biblioteczny system elektroniczny Mak+ (kontynuacja opracowywania zbiorów oraz przygotowanie do wdrożenia modułu wypożyczania); Książka elektroniczna jako nowa forma usługi bibliotecznej. 2) Podsumowanie inicjatywy „Kody Legimi dla bibliotek" w ramach projektu pn. „Kulturalnie, zdrowo i sportowo – cykl działań aktywizujących na Ziemi Wąbrzeskiej" – LGD; Moduł skontrum – prezentacja przeprowadzonego skontrum w systemie MAK+; Powiatowy konkurs „Wyprawy Literackie", warsztaty tematyczne.

Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna im. I. Łyskowskiego w Brodnicy. Odbyło się 5 spotkań, na których poruszano następujące tematy: sprawne korzystanie z „Academiki", obsługa użytkowników w systemie MAK+, praca z dziećmi – gry i zabawy z książką, prawidłowe ubytkowanie księgozbioru, RODO w małych bibliotekach – wymiana doświadczeń.

Gminna Biblioteka Publiczna w Grucie. 4 spotkania szkoleniowe: zawodowe biblioteczne i warsztaty rękodzielnicze.

Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna im. J. Prejsa w Chełmży. 2 spotkania: Trudny klient w bibliotece, Skontrum i przenumerowanie księgozbioru w MAK+.

Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna im. ks. F.K. Malinowskiego w Golubiu-Dobrzyniu. Wdrożenia systemu MAK+, przygotowanie projektów dotyczących pozyskiwania środków zewnętrznych, sprawy dotyczące bieżącej działalności bibliotek w terenie.

Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna im. F. Becińskiego w Radziejowie. Komunikacja i asertywne zachowanie w codziennej pracy w bibliotece. Warsztaty.

Miejsko-Powiatowa Biblioteka Publiczna w Rypinie. Wypożyczenia międzybiblioteczne wg pomysłu Fundacji Krajowy Depozyt Biblioteczny.

Miejska Biblioteka Publiczna w Chełmnie. 3 spotkania na poświęcone tematom bieżącym.

Szkoleń stacjonarnych było nieco więcej niż w roku 2022, zorganizowało je w sumie 9 bibliotek – 1 więcej niż rok wcześniej. Nie wyczerpały one jednak największych potrzeb bibliotekarzy, szczególnie w zakresie prawnych aspektów funkcjonowania bibliotek. Koszt szkoleń wzrósł bardzo znacząco, a dotacje są zbyt niskie, by móc opłacić trenerów.

Współpraca bibliotek w zakresie promocji czytelnictwa w 2023 r. była bardziej intensywna niż w roku 2021. 9 bibliotek powiatowych podejmowało współpracę z bibliotekami gminnymi w zakresie organizacji wspólnych imprez kulturalnych i edukacyjnych. Przykłady działań:

Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna im. J. Prejsa w Chełmży. Powiatowy Dzień Czytania Tolkiena, Dzień Bibliotekarza – spotkanie integracyjne z samorządowcami, Tydzień Bibliotek – cykl spotkań z autorką książek dla dzieci Barbarą Supeł, Powiatowy Konkurs Interpretacji Wierszy Czerwcowy Stragan Bajek dla klas 0-III SP, Powiatowy Konkurs Fotograficzny Wakacje z Książką, Powiatowy Konkurs Ortograficzny O Pióro Starosty dla klas VIII SP, Powiatowe Polecajki – strona FB z recenzjami książek, Powiatowy Konkurs Literacko-Plastyczny Zabawy Wisławy dla osób z niepełnosprawnościami.

Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna im. W. Szlachcikowskiego w Wąbrzeźnie. 1. Zorganizowanie kolejnej edycji Powiatowego Konkursu Literackiego z cyklu „Wąbrzeźno – moje miejsce na Ziemi". 2. Zorganizowanie kolejnej edycji Powiatowego Konkursu Literackiego dla Osób z Niepełnosprawnościami z cyklu „Wyprawy Literackie" – kategoria Złota Maska i kategoria Złoty Kałamarz. 3. Zajęcia biblioterapeutyczne dla Środowiskowego Domu Samopomocy we Wroniu. 4. Zakończenie cyklu spotkań bibliotecznych w Gminnej Bibliotece Publicznej w Pływaczewie pn. „Czytanie obrazów z Cecylią Szymańską", połączone z promocją albumu „Portret Ziemi Wąbrzeskiej w malarstwie – pałace, dworki, pejzaże". 5. W ramach projektu „Kulturalnie, zdrowo i sportowo – cykl działań aktywizujących na Ziemi Wąbrzeskiej" realizowanego przez Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Ziemia Wąbrzeska zrealizowano warsztaty dla młodzieży szkół powiatowych z pisania limeryków oraz tworzenia kolaży. Warsztaty miały na celu przygotowanie do uczestnictwa w Powiatowym Konkursie Literackim z cyklu „Wąbrzeźno – moje miejsce na Ziemi", temat dotyczył stworzenia wąbrzeskich limeryków i kolaży. Inspiracją konkursu była noblistka Wisława Szymborska. Lekcje tematyczne. 6. Lekcje tematyczne dla uczniów powiatowych szkół średnich oraz dla uczniów szkół podstawowych z powiatu wąbrzeskiego.

Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna im. ks. F.K. Malinowskiego w Golubiu-Dobrzyniu. Wspólnie z bibliotekami w powiecie zostały zorganizowane 3 konkursy, w tym 2 czytelnicze, 1 plastyczny. Z bibliotekarzem z Filii Gałczewko prowadzone były cykliczne zajęcia w Domu Pomocy Społecznej, Przedszkolu nr 2 im. Marii Konopnickiej, Powiatowym Środowiskowym Domu Samopomocy w Golubiu-Dobrzyniu.

Gminna Biblioteka Publiczna w Grucie. 2 wyjazdy studyjne, 6 warsztatów, I Forum Bibliotek Powiatu Grudziądzkiego, spotkania autorskie w 4 bibliotekach.

Biblioteki powiatowe w różnym stopniu wywiązują się z powierzonych zadań określonych w Ustawie z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach. Działalność instrukcyjno-metodyczną mogą podejmować jedynie te biblioteki powiatowe, które otrzymują odpowiednie kwoty dotacji i przeznaczają je m.in. na koszty zatrudnienia i pracy instruktora, spotkań i szkoleń merytorycznych. W roku 2023 w 3 bibliotekach byli zatrudnieni instruktorzy na pełen etat (art. 20, ust. 1, pkt 4), jednak poza tym osoby te były obciążone innymi dodatkowymi zadaniami, jak np. działalność z zakresu promocji. W 2 innych bibliotekach zadania powiatowe pełniły osoby zatrudnione na zwykłych stanowiskach bibliotekarskich, w 6 bibliotekach zadania powiatowe pełnił dyrektor biblioteki, obciążony zadaniami. własnej jednostki.

3. POZABUDŻETOWE ŹRÓDŁA POZYSKIWANIA ŚRODKÓW NA DZIAŁALNOŚĆ BIEŻĄCĄ I INWESTYCJE

W 2023 r. biblioteki publiczne podregionu toruńsko-włocławskiego pozyskiwały środki z różnych źródeł, z podobną intensywnością jak rok wcześniej. 24 biblioteki (o 1 więcej niż w 2022 r.) zadeklarowały, że pozyskały środki ze źródeł zewnętrznych, nie licząc dotacji na nowości.

W roku 2023 dotacją w ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0 Priorytetu 1 Biblioteki Narodowej **Zakup i zdalny dostęp do nowości wydawniczych** w pierwszym naborze zostało objętych 60 bibliotek: biblioteka wojewódzka oraz 59 bibliotek z podregionu (o 17 mniej niż rok wcześniej). Dotacji nie otrzymało 30 bibliotek – nie miały one możliwości otwarcia placówki w soboty (były to głównie małe biblioteki bez filii, z niewielką obsadą) bądź nie mogły zabezpieczyć w budżecie wyliczonej kwoty na wkład własny.

Do drugiego naboru przystąpiło 7 bibliotek z podregionu toruńsko-włocławskiego. Wszystkie te biblioteki brały udział w pierwszej turze Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa.

Biblioteki podregionu uczestniczyły m.in. w następujących **programach ministerialnych**:

- „Promocja czytelnictwa” 2023 – 2 biblioteki,
- „Kraszewski. Komputery dla bibliotek 2023” – 2 biblioteki,
- NPRCz „Blisko” – 1 biblioteka,
- Narodowe Centrum Kultury, EtnoPolska– 2 biblioteki,
- Niepodległa, Symbole Narodowe RP – 1 biblioteka,
- program Muzeum Historii Polski „Patriotyzm Jutra” – 1 biblioteka.

Przykłady pozyskiwania środków przez biblioteki publiczne na **działalność bieżącą**:

Gminna Biblioteka Publiczna w Raciążku

- „Klub Młodzieżowy w GBP w Raciążku" – kontynuacja złożonego w 2022 r. wniosku w ramach projektu grantowego pn. „Wdrażanie strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność Lokalnej Grupy Działania Stowarzyszenie – Partnerstwo dla Ziemi Kujawskiej", środki Europejskiego Funduszu Społecznego, kwota 12 173,00 zł

Gminna Biblioteka Publiczna w Zbójnie

- „Paweł Edmund Strzelecki, pierwszy Polak, który okrążał świat" – Dzieci Kapitana Nemo, Edycja IV, Fundacja BGK, kwota 10 833,00 zł

Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Radzyniu Chełmińskim

- „Droga ku zdrowiu" nr 03/2022/G/8 – Europejski Fundusz Społeczny w ramach Osi priorytetowej 11. Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność Działania 11.1 Włączenie społeczne na obszarach objętych LSR Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020, LGD „Vistula-Terra Culmensis", kwota 5667,00 zł

Biblioteka Miejska im. W. Kulerskiego w Grudziądzu

- „Historia w przewodniku zamknięta" – Patriotyzm Jutra, Muzeum Historii Polski, kwota 25 000,00 zł

Gminna Biblioteka Publiczna w Lisewie

- „PoczytajMY" – Promocja czytelnictwa, dotacja ze środków finansowych Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury, kwota 19 600,00 zł
- „Blisko Lisewskiej Biblioteki" – Projekt BLISKO, NCK, kwota 67 600,00 zł
- Bardzo Młoda Kultura – NCK, kwota 12 000,00 zł

Gminna Biblioteka Publiczna w Służewie

- Ogólnopolskie Spotkania Poetów Biała Lokomotywa – Fundacja PZU, kwota 33 570 zł, ZAiKS, kwota 8000 zł

Gminna Biblioteka Publiczna w Brześciu Kuj.

- Angielski z LPP – Centrum Dystrybucyjne LPP, kwota 43 000,00 zł

Gminna Biblioteka Publiczna w Czernikowie

- Mały przedszkolak wielkim patriotą – Symbole Narodowe RP, Biuro „Niepodległa", kwota 11 250,00 zł
- Ojczysty bez Granic: Młodzież – kultura – literatura, Ojczysty – dodaj do ulubionych, Narodowe Centrum Kultury, kwota 14 000,00 zł

Gminna Biblioteka Publiczna w Rogowie

- Kraszewski. Komputery dla bibliotek, kwota 16 150,00 zł

Gminna Biblioteka Publiczna w Papowie Biskupim

- „Mam tę moc. Czytam!" – Program Promocja Czytelnictwa, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, kwota 5750,00 zł

Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna im. J. Prejsa w Chełmży

- „Działamy artystycznie – młodzież w roli głównej" – Bardzo Młoda Kultura 2023-2025, dofinansowanie ze środków MKiDN w ramach programu NCK, kwota 6 750,00 zł

Biblioteka – Centrum Kultury w Łubiance

- Kultura ludowa ziemi chełmińskiej – bożonarodzeniowe inspiracje, EtnoPolska 2023, NCK, kwota 48 000,00
- Jesteśmy potrzebni – chcemy działać – Moje miejsce na ziemi, Fundacja Orlen, kwota 15 000,00 zł

Przykłady pozyskiwania środków przez biblioteki publiczne na **inwestycje** (6 bibliotek):

Biblioteka Miejska im. W. Kulerskiego w Grudziądzu

- Dokończenie renowacji stolarki drzwiowej sutereny Biblioteki Głównej – środki finansowe z Urzędu Marszałkowskiego w wysokości 30 000,00 zł
- „Rewitalizacja ogrodu frontowego Biblioteki Miejskiej im. Wiktora Kulerskiego w Grudziądzu" zrealizowano projekt zagospodarowania terenu zielonego – ogrodu frontowego Biblioteki Miejskiej im. Wiktora Kulerskiego w Grudziądzu z przywróceniem jego historycznej wartości – Wojewódzki Urząd Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w wysokości 16 750,00 zł
- Renowacja 4 sztuk zabytkowych drzwi w suterenie budynku Biblioteki Głównej w Grudziądzu (pracownia digitalizacji, składnica akt, węzeł ciepłowniczy i magazyn czasopism – magazynowanie zwarte) – środki z Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Toruniu – 10 000,00 zł
- Renowacja i wymiana stolarki drzwiowej w suterenie budynku Biblioteki Miejskiej im. Wiktora Kulerskiego w Grudziądzu – środki przekazane przez Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego w wysokości 30 000,00 zł
- „Kultura w zasięgu 2.0" dla Biblioteki Miejskiej to przedsięwzięcie współfinansowane i realizowane we współpracy z Urzędem Marszałkowskim Województwa Kujawsko-Pomorskiego w ramach RPO na lata 2014-2020 – Województwo Kujawsko-Pomorskie przekazało w 2023 roku na ww. zadanie środki w wysokości 102 312,16 zł
- „Biblioteka bez barier" – Kultura bez barier, PFRON, kwota 101 232,45 zł

*Gminna Biblioteka Publiczna w **Płużnicy***

- Kultura 2.0; 2-3. Projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014–2020, oraz ze środków budżetu Województwa Kujawsko-Pomorskiego i Partnerów Projektu, dofinansowanie 130 099,00 zł
- Dotacja celowa na zakup mebli i wyposażenia wnętrza nowego lokalu filii, 40 000,00 zł

Miejsko-Powiatowa Biblioteka Publiczna w Rypinie

- Kultura w zasięgu 2.0, EFRR w ramach RPO WKP na lata 2014-2020, Województwo Kujawsko-Pomorskie, kwota 27 104,79 zł

Miejska Biblioteka Publiczna im. W. Fiałka w Chełmnie

- „Prace dekarsko-blacharskie i konserwatorskie dachu oraz gzymsów budynku Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Walentego Fiałka w Chełmnie", dotacja celowa na remont elewacji zewnętrznej i dachu z Urzędu Miasta, 60 000,00 zł

Gminna Biblioteka Publiczna w Raciążku

- Kraszewski. Komputery dla bibliotek, kwota 4250,00 zł

Miejska Biblioteka Publiczna im. Z. Arentowicza we Włocławku

- Zakup wyposażenia trwałego dla Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Zdzisława Arentowicza, przy ul. Warszawskiej 11/13, dotacja celowa na zakupy inwestycyjne, Gmina Miasto Włocławek, kwota 100 000,00 zł
- Wkład własny w wysokości 15% do zadania pn. Kultura w zasięgu 2.0 Repozytorium zbiorów cyfrowych, wirtualne muzeum (serwis w chmurze) z przeznaczeniem na wykonanie systemu informatycznego na potrzeby cyfrowego repozytorium oraz wirtualnego muzeum, dotacja celowa na zakupy inwestycyjne, Gmina Miasto Włocławek, kwota 4 889,43 zł

O środki z **budżetu partycypacyjnego** wystąpiły biblioteki w Grudziądzu i Ciechocinku. Grudziądzka biblioteka zrealizowała 3 projekty: „Z książką przez pokolenia – zakup książek z dużym drukiem" – zakup książek, kwota 9997,45 zł, „Zakup książek dla użytkowników Filii nr 14 Biblioteki Miejskiej w Grudziądzu – zakup książek, kwota 6999,72 zł, „Radość czytania bez granic" – zakup książek oraz kodów Legimi, kwota 19939,14 zł. Miejska Biblioteka Publiczna w Ciechocinku pozyskała środki na Dyskusyjny Klub Komiksowy. Obie biblioteki nie miały problemów z realizacją pozyskanych środków.

Ogółem pozyskanie środków finansowych w postaci **darowizny lub sponsoringu** z różnych źródeł zadeklarowało 35 bibliotek, np.

- Młodzi dla młodych – powstanie klubu młodzieżowego w Aleksandrowie Kujawskim, Netto Sąsiedzka Moc, 10 000,00 zł
- Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Przeciwdziałania Alkoholizmowi – 1000,00 zł
- Bank Spółdzielczy w Kowalu – 500,00 zł
- Fundacja ORLEN – 5000,00 zł
- Urząd Gminy w Boniewie – 10 000,00 zł
- Nadleśnictwo – 30 000,00 zł

W roku 2023, podobnie jak rok wcześniej, środki z **darowizn** od osób indywidualnych w wysokości od 160,00 do 21 500,00 zł pozyskało 7 bibliotek.

Wojewódzka Biblioteka Publiczna – Książnica Kopernikańska w Toruniu ze środków zewnętrznych (oraz na dotacje celowe od organizatora) pozyskała dotacje na następujące zadania:

Dyskusyjne Kluby Książki w podregionie toruńsko-włocławskim. Zadanie sfinansowane z budżetu państwa: kwota dotacji: 109 989,00 zł, środki Województwa Kujawsko-Pomorskiego: 10 000,00,00 zł.

Folia Toruniensia. Wydanie tomów 23-25 punktowanego czasopisma naukowego. Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury 19 600,00 zł.

Książka na straży wartości i tradycji. Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury – państwowego funduszu celowego w wysokości 16 660,00 zł.

Kwartalnik Artystyczny, Kujawy i Pomorze. Dofinansowano ze środków Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego w wysokości 250 000,00 zł.

Literackie przygody młodych – gry bitewne w służbie książce. Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury – państwowego funduszu celowego w wysokości 36 375,00 zł.

Nagroda Literacka Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego za Kryminalny Debiut Roku 2022. Dofinansowano ze środków Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Nagroda: 25 000,00 zł.

Obchody jubileuszu 100-lecia działalności Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej – Książnicy Kopernikańskiej w Toruniu. Dofinansowano z budżetu Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego, wartość projektu: 208 000,00 zł.

Rozbudowa i dostosowanie budynku WBP – KK do nowych funkcji użytkowych. Dofinansowano z budżetu Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego, wartość projektu w 2023 r. – 2 173 289,27 zł.

Utworzenie stanowiska badawczego w pracowni konserwatorskiej w Książnicy Kopernikańskiej. Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, 111 996,67 zł.

Wojewódzka Biblioteka Publiczna –Książnica Kopernikańska w Toruniu – remonty. Dofinansowano z budżetu Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego, wartość: 12 861,00 zł.

Wydanie katalogu inkunabułów ze zbiorów Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej – Książnicy Kopernikańskiej w Toruniu. Dofinansowano ze środków budżetu Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego, wartość projektu: 40 000,00 zł.

Wykonanie profesjonalnych fotografii kodeksu „Epistola de laudius Auguste…", kwota dotacji z budżetu Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego – 15 000,00 zł, środki własne – 1 740,00 zł.

Zakup aparatu fotograficznego do digitalizacji zbiorów bibliotecznych. Dofinansowano z budżetu Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego, wartość zakupu: 60 000,00 zł.

Zakup i zdalny dostęp do nowości wydawniczych. Realizacja Programu Wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021-2025". Dofinansowanie dla bibliotek publicznych na zakup nowości wydawniczych oraz usługi zdalnego dostępu do książek w formatach e-booków i/lub audiobooków i/lub synchrobooków – Priorytet 1, Kierunek interwencji 1.1. w ramach NPRCz 2.0. Dofinansowano ze środków finansowych Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach realizacji Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021-2025, wartość projektu finansowanego ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego: 191 991,00 zł, wartość projektu finansowanego ze środków Województwa Kujawsko-Pomorskiego: 150 000,00 zł.

Zakup wyposażenia na potrzeby Mediateki „Młyn Kultury". Dofinansowano z budżetu Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego, wartość zakupu: 251 610,00 zł.

4. OBSŁUGA SPECJALNYCH GRUP UŻYTKOWNIKÓW BIBLIOTEK PUBLICZNYCH

Obsługę osób niepełnosprawnych i seniorów prowadzą na miarę swoich możliwości i potrzeb wszystkie biblioteki w podregionie toruńsko-włocławskim. Część z nich utrzymuje w swoich strukturach **specjalistyczne placówki**, które obsługują czytelników chorych i niepełnosprawnych. W sumie w 2023 r. działały one w 11 bibliotekach:

1. WBP-KK: Ośrodek Czytelnictwa Chorych i Niepełnosprawnych (OCCiN) prowadzący 26 (jeden mniej niż w roku 2022) aktywnie funkcjonujących punktów bibliotecznych (19 w Toruniu, 2 w innych miastach: w Chełmnie i Kowalu, 5 na wsi: Dobrzejewice, Pigża, Browina, Gruta, Kurowo); 1 filia szpitalna.
2. Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Brodnicy: Filia nr 3 obsługuje pacjentów brodnickiego szpitala oraz pensjonariuszy Domu Opieki Społecznej w Brodnicy; punkt biblioteczny w brodnickim Warsztacie Terapii Zajęciowej.
3. Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Wąbrzeźnie: w bibliotece głównej od 2004 r. funkcjonuje Powiatowy Oddział Obsługi Bibliotecznej Osób Niepełnosprawnych, ze zbiorem alternatywnym (przeznaczony głównie dla dzieci).
4. Biblioteka Miejska w Grudziądzu: Filia nr 11 – filia w szpitalu, Ośrodek Czytelnictwa Niepełnosprawnych – książki mówione.
5. Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Golubiu-Dobrzyniu: punkt biblioteczny w Domu Pomocy Społecznej w Golubiu-Dobrzyniu.
6. Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Chełmży: Oddział Czytelnictwa Chorych i Niepełnosprawnych.
7. Miejsko-Powiatowa Biblioteka Publiczna w Rypinie: punkt biblioteczny w szpitalu na oddziale rehabilitacyjnym.
8. Miejska Biblioteka Publiczna w Lipnie: Filia Biblioteczna z siedzibą w szpitalu.
9. Miejska Biblioteka Publiczna w Chełmnie: punkt biblioteczny w Ośrodku Wsparcia Caritas w Chełmnie, w którym mieści się Środowiskowy Dom Samopomocy, filia książki mówionej.
10. Gminna Biblioteka Publiczna w Lisewie: punkt biblioteczny w Domu Pomocy Społecznej w Mgoszczu.
11. Gminna Biblioteka Publiczna w Brześciu Kuj. – filia na terenie uzdrowiska.

Również Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Radziejowie utrzymuje filię szpitalną, jednak w 2023 r. była ona nieczynna z powodu redukcji etatu.

Poza WBP – Książnicą Kopernikańską w bibliotekach gminnych funkcjonowało 13 placówek obsługujących czytelników chorych i niepełnosprawnych:

- 3 oddziały/ośrodki obsługi osób niepełnosprawnych,
- 5 filii bibliotecznych: 3 zlokalizowane na terenie szpitali, 1 filia na terenie uzdrowiska,1 filia książki mówionej,
- 5 punktów bibliotecznych, w tym 1 punkt (wypożyczalnia) książki mówionej.

Dostępnych dla osób niepełnosprawnych zewnątrz i wewnątrz budynku jest 36 bibliotek gminnych (głównych i/lub choć jednej filii). Oznacza to, że aż w 53 bibliotekach głównych (i większości ich filii) występują **bariery architektoniczne**. Były to:

- brak dostosowanych toalet (55 bibliotek),
- zbyt małe przestrzenie między regałami (43 biblioteki),
- brak dostosowanych mebli (42 biblioteki),
- zbyt wysokie regały (42 bibliotek),
- schody przed wejściem (41 bibliotek),
- schody wewnętrzne (40 biblioteki),
- wąskie pomieszczenia (28 biblioteki),
- progi (25 bibliotek),
- wąskie drzwi wejściowe i wewnętrzne (26 i 21 bibliotek).

Większość bibliotek gminnych oferowała usługę osobistego dowozu książek do osób unieruchomionych (zwaną „książka na telefon") – 42 biblioteki. Tylko większe biblioteki (np. Grudziądz, Toruń) mają samochody służbowe (osobowe), którymi dowoziły książki. Pojazdy te (w szczególności Książnicy) są już stare, awaryjne, powinny być wymienione. W mniejszych miejscowościach książki dowożone były często samochodami pracowników bibliotek, a nawet rowerem. Żadna biblioteka nie dysponuje bibliobusem.

Lepiej przedstawia się sprawa **dostępności bibliotek** gminnych dla osób z **niepełnosprawnością wzroku**. Stanowiskami komputerowymi przystosowanymi do obsługi tych osób dysponowało 13 bibliotek gminnych z całego podregionu toruńsko-włocławskiego (więcej o 8 niż w roku 2022), udostępniały one przede czytaki (10 bibliotek). Biblioteki te podjęły współpracę ze Stowarzyszeniem Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „Larix" im. Henryka Ruszczyca, dzięki czemu mogły pozyskać cyfrowe książki mówione.

Pod względem wyposażenia wyróżnia się Filia nr 13 grudziądzkiej biblioteki, która dysponuje: 10 czytakami, pętlą indukcyjną wielkopowierzchniową, stanowiskiem komputerowym wyposażonym w: specjalistyczną mysz typu trackball z dodatkowymi przyciskami zewnętrznymi, monitor dotykowy oraz kamerę do przeglądania i powiększania. W gmachu głównym zainstalowano pętlę indukcyjną wielkopowierzchniową.

Systematycznie poprawia się sytuacja w zakresie dostępności stron WWW bibliotek dla osób niedowidzących. W 2018 r. tylko 12 bibliotek dawało możliwość wyboru większej czcionki, w 2019 roku już 17, w 2020 r. aż 32, w 2021 r. – 34, w 2022 r. – 40, w 2023 r. – 44 (oraz WBP-KK).

Liczba bibliotekarzy wyszkolonych w zakresie obsługi osób niepełnosprawnych w bibliotekach gminnych wyniosła 60 osób w 17 bibliotekach (zmian duży skok w porównaniu do 2022 r. spowodowany wzrostem osób wyszkolonych w grudziądzkiej bibliotece). Książnica Kopernikańska corocznie szkoli zainteresowanych bibliotekarzy gminnych tą tematyką w Ośrodku Czytelnictwa Chorych i Niepełnosprawnych.

Duża liczba osób trzeciego wieku, korzystających z oferty bibliotek, powoduje rosnące zainteresowanie książką z dużą czcionką oraz audiobookami. Nieco więcej niż w 2022 r. bibliotek gminnych – 28 (oraz WBP-KK) oferowało czytelnikom książki z dużą czcionką, przy czym 7 z nich dysponowało ilością ponad 100 egz.

Zdecydowanie lepiej wyglądało zaopatrzenie bibliotek w audiobooki. 18 bibliotek gminnych (oraz WBP-KK) udostępniało dokumenty audiowizualne (głównie audiobooki), przy czym 13 z nich (plus Książnica Kopernikańska) oferowało ponad 100 jedn. inw. Dodatkowo w roku 2023 kody z dostępem do audiobooków Legimi oferowały 52 biblioteki.

Biblioteki, również te mniejsze, kierują swoją **ofertę kulturalną i edukacyjną** do osób niepełnosprawnych i seniorów. W roku 2023 przygotowało je 38 bibliotek i były one przede wszystkim przeznaczone dla seniorów. Przykłady:

Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Kowalewie Pom.

Lekcje biblioteczne i zajęcia z książką dla podopiecznych Środowiskowego Domu Samopomocy – 12 spotkań.

Gminna Biblioteka Publiczna w Grucie

Zajęcia z biblioterapii reminiscencyjnej dla seniorów w SDS – 4 razy połączone z usługą Biblioteka na kółkach.

Gminna Biblioteka Publiczna w Rogowie

8 spotkań / warsztatów manualnych dla osób starszych. Jeden z punktów bibliotecznych mieści się w Domu Dziennego Pobytu Senior+, gdzie organizowane są m.in. spotkania integracyjne z uczniami pobliskiej szkoły podstawowej, biblioteka jest głównym inicjatorem tych spotkań. W bibliotece głównej w 2023 r. powstała grupa teatralna, gdzie członkami są seniorzy.

Gminna Biblioteka Publiczna w Łysomicach

Średnio co 2 tygodnie (z przerwą wakacyjną) w bibliotece odbywały się spotkania Uniwersytetu III wieku, bibliotekarz jest koordynatorem. Poza tym przy bibliotece działa Klub Seniora – spotkania odbywają się co 2 tygodnie, Biblioteka zorganizowała także cotygodniowe zajęcia jogi i nauki języka angielskiego dla seniorów.

Biblioteka Miejska im. W. Kulerskiego w Grudziądzu

51 wydarzeń: spotkania Klubu Gier Planowych Seniora, Dyskusyjnego Klubu Książki Mówionej, gry stolikowe dla seniorów.

Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna im. Ks. F.K. Malinowskiego w Golubiu-Dobrzyniu

Dla seniorów zorganizowano 10 wykładów popularnonaukowych, 9 spotkań Dyskusyjnego Klubu Książki, 14 warsztatów komputerowych, 2 wyjazdy na koncert, 1 wyjazd do teatru, 1 wycieczkę.

17 bibliotek zorganizowało wydarzenia wyłącznie dla osób niepełnosprawnych i z dysfunkcjami, np.:

- cykliczne projekcje filmów z audiodeskrypcją,
- Powiatowy Konkurs dla Osób z Niepełnosprawnościami „Wyprawy Literackie”,
- Powiatowy Festyn Ruchowo-Rekreacyjny dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej z okazji Dnia Dziecka,
- Powiatowy Konkurs „Sztuka Osób Niepełnosprawnych”.

Ponadto biblioteki przygotowały:

- spotkanie integracyjne z okazji Dnia Tolerancji, w trakcie którego występowała młodzież z zespołem Downa (z przedstawieniem teatralnym),
- tzw. wywiady uwrażliwiające z osobą zmagającą się z depresją oraz mamą dziecka z autyzmem,
- koncert i wystawa prac plastycznych podopiecznych Centrum Rehabilitacji im. ks. bpa. Jana Chrapka,
- koncert podopiecznych Warsztatów Terapii Zajęciowej.

Żadna biblioteka nie zorganizowała wydarzeń dla osadzonych. Wydarzenia dla podopiecznych ośrodków pomocy społecznej, środowiskowych domów pomocy, specjalistycznych ośrodków szkolno-wychowawczych w roku 2023 zorganizowało 15 bibliotek, np.

Miejska Biblioteka Publiczna we Włocławku

Spotkanie biblioterapeutyczne z podopiecznymi DPS ul. Nowomiejska oraz DPS „Na Skarpie", przygotowane i prowadzone przez pracownika biblioteki głównej – odbyło się 10 spotkań, w których wzięło udział 180 osób Spotkania z członkami włocławskiego Oddziału Polskiego Związku Niewidomych ul. Łazienna – 4 spotkania. Lekcje biblioteczne, zajęcia multimedialne i inne, np.: „Strefa edukacji i zabawy" – zajęcia dla podopiecznych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie „Klub Integracji Społecznej", zajęcia dla podopiecznych Ośrodka Wspierania Rozwoju „Neuromind", „Mały miś w świecie literatury" – zajęcia czytelniczo-literackie dla dzieci ze spektrum autyzmu z Terapeutycznego Punktu Przedszkolnego „Neuromind" Specjalny Ośrodek Wychowawczy Sióstr Małych Misjonarek Miłosierdzia (Orionistek) we Włocławku.

Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Golubiu-Dobrzyniu

Dla pensjonariuszy Domu Pomocy Społecznej organizujemy zajęcia cykliczne tematyczne: Walentynki, Dzień Kobiet, sprzątanie świata, Mikołajki itp. W 2023 r. zorganizowano 7 zajęć o tej tematyce. Dla Powiatowego Środowiskowego Domu Samopomocy zorganizowano 6 zajęć edukacyjno-plastycznych. Natomiast dla wychowanków specjalistycznych ośrodków zorganizowano 2 konkursy czytelnicze, 1 konkurs plastyczny.

Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Wąbrzeźnie

Spotkanie z seniorami ze Środowiskowego Domu Samopomocy we Wroniu pod hasłem „Biblioteka dla seniora" w ramach Tygodnia Bibliotek; spotkania z podopiecznymi Świetlicy Środowiskowej w Filii dla dzieci.

Gminna Biblioteka Publiczna w Nieszawie

Podopieczni MOPS uczestniczą w spotkaniach organizowanych przez bibliotekę. Zorganizowano trzytygodniowe półkolonie letnie dla dzieci z rodzin wielodzietnych, dysfunkcyjnych i zagrożonych wykluczeniem, które wakacje spędzały w domu.

W roku 2023 bibliotekarze z 15 placówek gminnych (o 8 mniej niż w 2022 r.) podejmowali współpracę z **organizacjami/instytucjami wspierającymi osoby niepełnosprawne**. Najczęściej wymieniano:

Miejska Biblioteka Publiczna w Chełmnie. Larix: współpraca od 2017 roku, 5 własnych czytaków, przekazywane na zasadzie porozumienia nowe nagrania (zdalny dostęp do katalogu).

Miejsko-Powiatowa Biblioteka Publiczna w Rypinie. Środowiskowy Dom Samopomocy w Rypinie, Warsztaty Terapii Zajęciowej „Nadzieja" LKP Koła w Rypinie przy Kuj.-Pom. Oddziale Woj. w Bydgoszczy, współorganizowanie wydarzeń, aktywizacja uczestników poprzez udział w imprezach kulturalnych.

Gminna Biblioteka Publiczna w Małej Nieszawce. Klub Seniora ,,Leśna Kraina Cierpice" – współorganizacja imprez dla seniorów, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielkiej Nieszawce – udział biblioteki w programie senioralnym, mającym na celu ich aktywizację.

Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Brodnicy. Współpraca ze Stowarzyszeniem Larix od 2020 roku, umowa użyczenia na 1 czytak, w 2023 roku przekazano nieodpłatnie bibliotece 150 książek cyfrowych mówionych.

Miejska Biblioteka Publiczna we Włocławku. Dom Pomocy Społecznej ul. Nowomiejska Dom Pomocy Społecznej „Na Skarpie", Polski Związek Niewidomych Odział we Włocławku, Stowarzyszenie Larix od 2010 roku, 6 czytaków – własność.

Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Wąbrzeźnie. Rok podjęcia współpracy z Larix – 2014 rok, 2 czytaki (w tym jeden bardzo wysłużony) po umowie użyczenia przeszły na własność biblioteki.

Gminna Biblioteka Publiczna w Grucie. Umowa z Larix od ponad 10 lat, urządzenia łącznie 6, w tym 3 już niesprawne, na własność, współpraca od ponad 10 lat z OCCiN – punkt biblioteczny.

Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Radziejowie. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Radziejowie, Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „SUBICERE", Środowiskowy Dom Samopomocy w Radziejowie.

Gminna Biblioteka Publiczna w Stolnie. Stowarzyszenie Inicjatywa Stolno – wspólnie organizujemy powiatowy festyn dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej z okazji Dnia Dziecka.

Gminna Biblioteka Publiczna w Lisewie. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, warsztaty i animacje dla podopiecznych, dostarczanie książek, organizacja spotkań świątecznych.

Biblioteka – Centrum Kultury w Łubiance. Stowarzyszenie Nasze Szczęścia – przeprowadzenie warsztatów, pomoc w pozyskiwaniu środków, przygotowanie wydarzeń charytatywnych.

Gminna Biblioteka Publiczna w Skępem. Niepubliczny Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy Wierzbick.

Biblioteka Miejska w Grudziądzu. Larix od 2009 r., 8 czytaków przekazano Filii nr 13 w darze.

Gminna Biblioteka Publiczna w Unisławiu. Dom Dziennego Pobytu dla Seniorów.

Miejska Biblioteka Publiczna w Ciechocinku. Larix – 3 czytaki, od 2008 roku.

Toruń – Ośrodek Czytelnictwa Chorych i Niepełnosprawnych

Ośrodek Czytelnictwa Chorych i Niepełnosprawnych, funkcjonujący jako dział Książnicy Kopernikańskiej w Toruniu, kontynuował w minionym roku realizację działań zmierzających do zaspokojenia potrzeb informacyjno-bibliotecznych, kulturalnych, edukacyjnych i terapeutycznych osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności.

W 2023 r. odnotowano łącznie 19791 odwiedzin osób korzystających z różnych form usług oferowanych przez OCCiN, zarejestrowano 1403 czytelników, udostępniono 23055 materiałów na zewnątrz i 2946 na miejscu. Łącznie zrealizowano 417 różnorodnych form pracy (z czego 379 adresowanych do osób z niepełnosprawnościami lub o charakterze integracyjnym), m.in.: spotkania o charakterze terapeutycznym: czytelniczo-terapeutyczne i muzykoterapeutyczne, projekcje filmów z audiodeskrypcją, zajęcia w Punkcie Pomocy Cyfrowej, wernisaże prac plastycznych osób z niepełnosprawnościami.

Użytkownicy Ośrodka mieli możliwość skorzystania z oferty usług adresowanych do osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności i w wieku senioralnym nie tylko w jego bezbarierowej siedzibie, ale także w 26 punktach bibliotecznych. Punkty działają w domach pomocy społecznej, środowiskowych domach samopomocy i dziennego pobytu, warsztatach terapii zajęciowej, oddziałach psychiatrycznych, szkołach dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną i z niepełnosprawnościami sprzężonymi, zakładach opiekuńczo-leczniczych, zakładzie karnym, bibliotekach terenowych. W ciągu roku dokonano w punktach 47 wymian kompletów materiałów bibliotecznych: wypożyczono – 1960 wol., zwrócono – 1801.

Jedną z form pracy Ośrodka jest obsługa biblioteczna w domach czytelników. Polega ona na dostarczaniu przez pracowników OCCiN materiałów bibliotecznych do domów osobom samotnym – unieruchomionym, które ze względu na swoją niepełnosprawność nie mogą osobiście odwiedzić biblioteki. W 2023 r. zrealizowano 22 dni wyjazdowe (samochodem służbowym WBP-KK) i 14 wyjść indywidualnych. Podczas 199 wizyt domowych dokonano 2149 wypożyczeń.

Ośrodek Czytelnictwa Chorych i Niepełnosprawnych w swojej działalności (np. praca punktów bibliotecznych, przygotowywanie ekspozycji w Galerii, organizacja zajęć o charakterze terapeutycznym, warsztatów, prelekcji), współpracuje z wieloma organizacjami i instytucjami skupiającymi osoby z różnymi rodzajami niepełnosprawności oraz seniorów lub pracującymi na ich rzecz. W minionym roku były to:

- Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „Larix” im. Henryka Ruszczyca w Warszawie – pozyskiwanie książek w formacie CZYTAK dla osób niewidomych,
- Polski Związek Niewidomych Koło w Toruniu – bieżące konsultacje dotyczące pracy z osobami z wadami wzroku; organizacja pokazów filmów z audiodeskrypcją w ramach Klubu Filmowego „Wpatrzeni”; udział członków PZN w spotkaniach organizowanych przez OCCiN; wspólne organizowanie spotkań dla użytkowników Ośrodka i członków Koła PZN,
- Środowiskowy Dom Samopomocy „Pracownia Rozwijania Twórczości Osób Niepełnosprawnych” Katolickiego Stowarzyszenia Osób Niepełnosprawnych Diecezji Toruńskiej im. Wandy Szuman – przygotowywanie cyklicznych wystaw, zwiedzanie Galerii Ośrodka,
- „Jestem” – Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym i Osobom Potrzebującym Wsparcia – organizacja wystawy w Galerii Ośrodka,

- Środowiskowy Dom Samopomocy przy Toruńskim Stowarzyszeniu „Współpraca” i Dzienny Dom Pobytu dla Seniorów Toruńskiego Centrum „Caritas” – punkt biblioteczny i udział w spotkaniach organizowanych w OCCiN,
- Dom Pomocy Społecznej Fundacji im. Brata Alberta, Warsztat Terapii Zajęciowej „Arkadia”, Warsztaty Terapii Zajęciowej Polskiego Związku Niewidomych – punkty biblioteczne i udział w spotkaniach organizowanych w OCCiN (w tym w zajęciach czytelniczo-terapeutycznych i warsztatowych),
- Środowiskowy Dom Samopomocy Toruńskiego Centrum „Caritas” i Środowiskowy Dom Samopomocy Fundacji im. Brata Alberta – udział w spotkaniach organizowanych w OCCiN,
- Dzienny Dom Pobytu przy ul. Mickiewicza w Toruniu – organizacja spotkań dla użytkowników,
- Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy w Toruniu, Zakład Opiekuńczo-Leczniczy prowadzony przez Zgromadzenie C.M.B.B. „Serafitki” w Toruniu, Zakład Opiekuńczo-Leczniczy Fundacji „Światło” w Toruniu, Ośrodek Parafialny „Samarytanin” przy Diecezjalnym Sanktuarium Miłosierdzia Bożego w Toruniu, WTZ „Bratanki” Fundacji im. Brata Alberta, oddziały psychiatryczne Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego w Toruniu, Zakład Karny w Inowrocławiu Oddział Zewnętrzny w Toruniu, biblioteki publiczne w Chełmnie i Grucie, Dzienny Dom Pomocy Społecznej w Toruniu oraz domy pomocy społecznej w Toruniu, Browinie, Dobrzejewicach, Kurowie, Pigży, Kowalu – punkty biblioteczne,
- Zespół Szkół Nr 26 w Toruniu –- punkty biblioteczne, organizacja zajęć czytelniczo-terapeutycznych dla uczniów, przygotowanie wystaw prac uczniów,
- Zespół Szkół Nr 19 w Toruniu – organizacja zajęć czytelniczo-terapeutycznych oraz warsztatów dla uczniów,
- szkoły i przedszkola m.in.: Szkoła Podstawowa Nr 6, Przedszkole Miejskie Nr 1, Niepubliczne Przedszkole „Gucio” (integracyjne), Szkoła dla Dzieci z Autyzmem „Prometheus”, Centrum Terapii i Edukacji „Mały Książę” – udział w lekcjach bibliotecznych, zajęciach czytelniczo-terapeutycznych i warsztatach prowadzonych w Ośrodku,
- studenci, doktoranci i pracownicy naukowi UMK w Toruniu oraz słuchacze Medyczno-Społecznego Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Toruniu – udział w zajęciach prowadzonych w Ośrodku,
- Fundacja Verda – organizacja spotkań dla użytkowników OCCiN,
- Fundacja „Zaczarowane okulary Roberta Olkowskiego” – działalność promocyjna: udział w przedsięwzięciach organizowanych na rzecz osób z niepełnosprawnościami – organizacja stoisk informacyjnych dotyczących działalności OCCiN i prowadzenie zajęć warsztatowych dla uczestników,
- „dAmA” – drugie Atelier mansardy Artystycznej – organizacja spotkań poetyckich w Galerii Ośrodka,
- Fundacja na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Arkadia” – współpraca w zakresie odbywania wewnętrznych praktyk zawodowych przez uczestników WTZ „ARKADIA”,
- Ośrodek Wsparcia i Testów (OWiT) w Toruniu – współpraca z Punktem Pomocy Cyfrowej w zakresie nauki obsługi oraz udostępniania osobom z niepełnosprawnościami urządzeń specjalistycznych i technologii wspomagającej.